

Vergaderjaar 2022–2023

35 165

Verkiezingen

Nr. 58

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN
KONINKRIJKSRELATIES**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 april 2023

De Kiesraad heeft mij per ambtsbericht (*zie bijlage*) geïnformeerd over het ontbinden en opzeggen van de overeenkomst met Paragon Customer Communications (*hierna: Paragon*) voor de ontwikkeling van het Digitaal Hulpmiddel verkiezingen. Met deze brief informeer ik uw Kamer over deze beslissing van de Kiesraad en de gevolgen daarvan. Ook licht ik toe waarom ik de behandeling van de Wet programmatuur verkiezingsuitslag (36 150) voortzet.

Toelichting besluit Kiesraad en gevolgen voor verkiezingsproces:

De Kiesraad is tot deze beslissing gekomen omdat Paragon niet op de afgesproken (fatale) eerste opleverdatum heeft opgeleverd. De Kiesraad acht het niet realistisch dat de overige vervolgoleveringen wel tijdig en volledig worden geleverd en dat de overeengekomen einddatum van 13 september a.s. door Paragon zal worden gehaald. De Kiesraad wil niet terecht komen in een situatie van vertraging en mogelijk oplopende kosten. De levering van de software binnen de hiertoe gestelde termijnen is van groot belang, aangezien na levering (en acceptatie) de uitrol van de nieuwe verkiezingssoftware aan gebruikers moet plaatsvinden. Er is voldoende tijd nodig om de gebruikers te instrueren, op te leiden en te laten wennen aan de nieuwe software. Met oog op een goede en betrouwbare ketensamenwerking acht de Kiesraad het dan ook onwenselijk dat deze periode onder druk komt te staan ten nadele van de gebruikers. De Kiesraad zal in overleg treden met Paragon over de wijze van terugbetaling van de voorschotbetalingen à 6 miljoen euro die tot op heden zijn gedaan om zo tot een finale afrekening te komen.

Het ontbinden en opzeggen van de overeenkomst heeft als gevolg dat de ontwikkeling van nieuwe verkiezingssoftware onderbroken wordt. De komende periode evalueert de Kiesraad de aanbestedingsprocedure en de geleerde lessen uit het ontwikkelproces van het digitaal hulpmiddel. Daarnaast start de Kiesraad de komende periode – in goed overleg met

het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de Vereniging Nederlandse Gemeenten en de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken – een ontwikkeltraject waarin de Kiesraad, samen met externe partijen, stapsgewijs toewerkt naar nieuwe verkiezingssoftware. Hierbij houdt de Kiesraad rekening met lopende beleidsontwikkelingen zoals de versterking van de kandidaatstellingsprocedure en de uniformering van de publicatie van processen-verbaal.

Deze situatie heeft geen direct gevolg voor de organisatie en continuïteit van verkiezingen. Wel moet langer gebruik gemaakt worden van de huidige verkiezingssoftware, OSV2020. De huidige overeenkomst voor de dienstverlening omtrent OSV2020 loopt door tot in juli 2025. De Kiesraad start een traject voor een Europese aanbesteding om te komen tot een nieuwe overeenkomst voor het continueren van de dienstverlening in het gebruik van OSV2020. OSV2020 wordt gebruikt sinds de Tweede Kamerverkiezing in 2021. Ieder jaar is OSV2020 steeds opnieuw getoetst door een externe partij. De Kiesraad heeft voorafgaand aan de provinciale staten- en waterschapsverkiezingen 2023 op basis van het beveiligingsonderzoek (door PwC) geconcludeerd dat OSV2020 verantwoord ingezet kan worden.¹ Daarnaast zijn bij de toetsing aan de wettelijke eisen (door Expleo) geen functionele onvolkomenheden geconstateerd in OSV2020.² De uitkomsten van deze toetsen, en de broncode van OSV2020, heeft de Kiesraad op zijn website openbaar gemaakt. Aanvullend op deze toetsen wordt de werking van OSV2020 na gebruik door de gemeentelijk stembureaus, hoofdstembureaus en de centraal stembureaus steekproefsgewijs gecontroleerd. De Kiesraad stelt hiervoor een controleprotocol op dat voorafgaand aan iedere verkiezing ter beschikking wordt gesteld.

Voortzetting behandeling Wet programmatuur verkiezingsuitslagen

Op 24 juni 2022 heb ik de Wet programmatuur verkiezingsuitslagen bij uw Kamer ingediend (Kamerstuk 36 150). Op 20 september heeft uw Kamer verslag uitgebracht bij dit wetsvoorstel (Kamerstuk 36 150, nr. 5). De beantwoording van het verslag heeft langer geduurd dan beoogd, vanwege een op te stellen nota van wijziging, en de beoordeling van de gevolgen van de voorliggende situatie rond de ontwikkeling van het DHV voor het wetsvoorstel. Het hoofddoel van het wetsvoorstel is het in de Kieswet vastleggen van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden rond het beheer, de beveiliging en het gebruik van de programmatuur die gebruikt wordt bij de berekening van de verkiezingsuitslag en de vereisten daarvoor. Omdat dit bijdraagt aan een betrouwbare en efficiënte vaststelling van de verkiezingsuitslag is het onafhankelijk van de ontwikkeling van nieuwe programmatuur wenselijk dat deze taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden en vereisten in de Kieswet worden vastgelegd. Daarom vind ik het van belang de behandeling van dit wetsvoorstel voort te zetten. Ik verwacht nog voor het zomerreces de nota naar aanleiding van het verslag en de nota van wijziging aan uw Kamer aan te bieden.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
H.G.J. Bruins Slot

¹ <https://www.kiesraad.nl/adviezen-en-publicaties/rapporten/2023/1/18/beveiligingsrapport-osv2020-u>.

² <https://www.kiesraad.nl/adviezen-en-publicaties/rapporten/2023/1/30/toetsingsrapport-osv2020-u>.